

Finland's Membership in NATO; Changes in The European-Russian Balance of Power Patterns

Reza Rahmati* ¹

1. *Corresponding Author*, Assistant Professor of Department of Political Sciences, University of Bu_Ali Sina, Hamedan, Iran. E-mail: R.rahmati@basu.ac.ir

Article Info

Article Type:

Reserch Article

Keywords:

Finland,
NATO,
Russia,
Scandinavia,
Sweden.

Article history:

Received July 10, 2023
Received in revised form
November 12, 2023
Accepted December 17,
2023
Published Online
December 20, 2023

ABSTRACT

The geometry of power in the international system is influenced by the relations of variable power distribution. Finland's membership in NATO has changed many political and international equations. The joining of Finland to NATO not only changed many national equations in Finland, but also brought new events in the regional area (Scandinavia and in the broader Nordic space). In addition, in the international dimension, the foundations of the European balance of power model, which was proposed as a stable model after the collapse of the Berlin Wall, were shaken. The question is why Finland's membership in NATO has changed the security architecture of Europe. In response to this question, the research hypothesis, while paying attention to the shape and content geometry of the power balance between Russia and Europe, will consider the threat balance (Russian resources threatening Finland) as the main factor changing the behavior of Finland's foreign policy.

Cite this Article: Rahmati, R. (2023). Finland's membership in NATO; Changes in the European-Russian balance of power patterns. *World Politics*, 12(3), 159-178.

doi: 10.22124/wp.2024.24416.3181

© Author(s)

Publisher: University of Guilan

DOI: 10.22124/wp.2024.24416.3181

1. Introduction

Finland's membership in NATO on April 4, 2023 as the 31st NATO member has been one of the most important changes in the shape and content of power geometry in Northern Europe and even Europe. Finland was once a sphere of political influence and implementation of tsarist Russia's policies (until 1917) and even after that and during the Soviet period (from the 1950s onwards), and in the post-Cold War period, it was also trying to achieve its interests. Recognize Russia's security and long-term interests and protect Russian rules of power in terms of security changes. This matter caused the preservation of the rules of power in the bipolar order, convinced the domestic social and political forces about Russia's security concerns and put the principle of good neighborliness with Russia before the security policies of many social and political groups regarding the goals. As a European, he minimized Russia's sensitivities towards himself and generally maintained political neutrality and lack of military commitment. Russia's war against Ukraine and Vladimir Putin's aggressive policies towards its eastern neighbors can be considered the most important reason for Finland's accession to NATO. In addition to causing social and political changes in Finland, this issue felt the need to find transnational security arrangements, and finally Finland's desire to become a member of NATO. In addition to the reasons for Finland's accession to NATO, Finland's accession to NATO has created strategic choices; Options similar to neutrality, mediation, balancing, buffering, etc. have expired and no other side of the Russian-European conflict considers Finland a neutral player in foreign policy. These future issues will change Russian-Finnish relations and, on a higher level, Russian-European relations. Now, despite all the efforts, threats, deterrence components and Russia's desire, the Finnish flag has been raised at the NATO headquarters, and the Russian dream of keeping NATO away from Scandinavia has been shattered. Therefore, apart from all the changes that this accession can bring to Finland internally, the claims made regarding the change in the European security architecture can be tested. The question that arises is how the fields of Finland's foreign policy behavior are formulated for NATO membership? In response to this question, while paying attention to the shape and content geometry of the balance of power between Russia and Europe, the threat balance (Russian resources threatening Finland) will be considered as the main factor changing the behavior of Finland's foreign policy.

2. Theoretical Framework

Threat is a category in addition to power and it is created from four specific criteria that governments use to evaluate the threat caused by another country. Therefore, in response to the question of what threatens a state, Walt points to four sources: its power or total strength (size, population, latent power and economic capabilities), geographical proximity, capability aggressiveness and its aggressive or hostile intentions.

1. Total power: It means "total resources of a government". The greater the total power, the greater the threat that a government can pose.

2. Geographic proximity: refers to the distance between potential competitors. The greater the distance, the more limited the "ability to project power" and the more limited the potential threat.

3. Aggressive power: refers to the size of "aggressive capabilities" The greater the offensive power, the greater the danger that a state can create.

4. Aggressive intentions: Intentions refer to how states perceive a potential enemy for this reason, a government may be considered medium or small in terms of resources, but because the perception and understanding of other governments regarding its behavior is aggressive or an immediate threat, balancing against this government as an immediate threat. It is prioritized and creating alliance is prioritized.

3. Methodology

The current research is developmental in terms of its purpose and descriptive-analytical in terms of the researcher's approach. A documentary method has been used to collect data.

4. Results & Discussion

The start of the Ukraine war and Russia's invasion of Ukraine pushed Sweden and Finland to a security situation, which created a changing security framework and environment. The war in Ukraine is reminiscent of the traditional European wars. A country whose military expenses are higher than the average of NATO member countries and in terms of political, economic, military position and the position of a developed country will be a pleasant situation for NATO. In general, Russia's military strategies by attacking Ukraine and earlier in its aggressive policies towards Eastern Europe caused the formation of a strategic alliance option for Finland. Finland's behavior can be considered as balancing the threat with Russia; Balancing which has been pursued with the approach of shaping the alliance with NATO. This use of violence by Russia caused Finland and Sweden to be in a situation of great risks, and this great risk was joining NATO and avoiding the traditional policy and strategy of neutrality and non-commitment. In the end, Finland and Sweden, seeing a more bellicose and aggressive Russia, abandoned the holy cow of neutrality and went after NATO as a more security-building option. Russia's attack on the Crimean Peninsula in 2014 and then its attack on Ukraine in 2022 have caused Finland to gain a security perception of Russia's aggressive intentions and accept the alliance with NATO from this point of view.

5. Conclusions & Suggestions

Russia's threats in Eastern and Northern Europe caused the formation of transnational security arrangements or Finland's alliance with NATO. In addition, these threats have created discussions about Sweden's future alliance with NATO. Russia's threats to Finland put this country in an extraordinary state of threat perception and ultimately the strategic choice of forming an alliance with NATO. By turning its back on the tradition of political

neutrality and military non-commitment, Finland created a new situation in the Nordic region and the international security environment. From a strategic point of view, some strategic analysts have considered the feature of this accession to fill the "blind spots" of NATO's access to Eastern Europe in the event of a Russian attack. Also, from the military point of view, if Sweden and Finland occupy the Baltic, they can act as a strategic depth and give NATO the opportunity to rearrange forces by land and sea using the Baltic Sea (access from Finland) and by air using Provide the air capacity of Sweden's Gatland. Inferring from the balance of threat theory, Russia's general power situation, Finland's geographical position in the vicinity of Russia, Russia's offensive capabilities towards its neighbors and especially towards Ukraine, and finally Russia's aggressive intentions and the perception in Finland of these Russian aggressive intentions has been created, it seems that Finland's perception towards Russia has caused a change in the strategy of Finland's defense policy and security policy from neutrality to the alliance of the system with NATO.

سیاست جهانی

شاپا چاپی: ۲۳۸۳-۰۱۳۳
شاپا الکترونیکی: ۲۵۳۸-۴۸۹۹

Homepage: <https://interpolitics.guilan.ac.ir/>

علل و زمینه های الحاق فنلاند به ناتو در چارچوب «موازنه تهدید»

رضا رحمتی *

۱. نویسنده مسئول، استادیار گروه علوم سیاسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران. رایانامه: R.rahmati@basu.ac.ir

چکیده	درباره مقاله
<p>هندسه قدرت در نظام بین المللی متأثر از مناسبات توزیع قدرت تغییرپذیر است. مناسبات توزیع قدرت بر اساس ادراک دولت ها از تهدید، منابع تهدید و ساختار نظم منطقه ای و بین المللی متغیر هستند. تهاجم روسیه به اوکراین یکی از مهم ترین رخدادهای بین المللی بود که تأثیر مهمی بر روی ادراک دولت های نوردیک از تهدید، منابع تهدید و ساختار نظم منطقه نوردیک داشته است. همین عوامل سبب شد تا فنلاند در بازه زمانی کوتاهی بعد از حمله روسیه به اوکراین با درخواست عضویت در ناتو و متعاقباً الحاق به این سازمان در بسیاری از معادلات سیاسی و منطقه ای منطقه نوردیک تجدید نظر جدی صورت دهد. این رخداد نه تنها توانست بسیاری از معادلات ملی را در فنلاند دستخوش تغییر کند، بلکه حوزه منطقه ای (اسکاندیناوی و در فضای کلی تر نوردیک) را نیز متأثر از خود ساخت. علاوه بر این در بعد بین-المللی پایه های الگوی موازنه قدرت اروپایی که بعد از فروپاشی دیوار برلین به صورت یک الگوی با ثبات مطرح بود، متزلزل شد. سوالی که مطرح است این که زمینه-های رفتار سیاست خارجی فنلاند برای عضویت در ناتو چگونه صورت بندی می شود؟ در پاسخ به این سؤال ضمن توجه به هندسه شکلی و محتوایی موازنه قدرت بین روسیه-اروپا، موازنه تهدید (منابع روسی تهدید کننده فنلاند) را عامل اصلی تغییر دهنده رفتار سیاست خارجی فنلاند در نظر خواهد گرفت. پژوهش حاضر به لحاظ هدف، توسعه ای و به لحاظ رویکرد محقق، توصیفی-تحلیلی است. برای گردآوری داده ها از روش اسنادی استفاده شده است.</p>	<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>کلیدواژه‌ها: فنلاند، ناتو، روسیه، اسکاندیناوی، سوئد.</p> <p>تاریخچه مقاله تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۱۹ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۸/۲۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۲۶ تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۹/۲۹</p>

استناد به این مقاله: رحمتی، رضا. (۱۴۰۲). عضویت فنلاند در ناتو؛ تغییر در الگوهای موازنه قدرت اروپا-روسیه. سیاست جهانی، ۱۲(۳)، ۱۷۸-۱۵۹

doi: 10.22124/wp.2024.24416.3181

© نویسنده(گان)

ناشر: دانشگاه گیلان

عضویت فنلاند در ناتو در تاریخ ۴ آوریل ۲۰۲۳ به‌عنوان سی و یکمین عضو ناتو یکی از مهم‌ترین تغییرات در هندسه شکلی و محتوایی قدرت در اروپای شمالی و حتی اروپا بوده است. فنلاند روزگاری حوزه نفوذ سیاسی و اعمال سیاست‌های روسیه تزاری (تا سال ۱۹۱۷) و حتی بعد از آن و در دوره شوروی‌ها (از دهه ۱۹۵۰ به بعد) بود، و در دوره بعد از جنگ سرد نیز در تلاش بود تا منافع امنیتی و منافع بلند مدت روسیه را به رسمیت شناسد و از نظر تغییرات امنیتی، قواعد روسی قدرت را حراست کند. هم از این‌رو قواعد قدرت در نظم دوقطبی را حفظ کرده بود، نیروهای اجتماعی و سیاسی داخلی را نسبت به نگرانی‌های امنیتی روسیه اقناع کرده و اصل حسن همجواری با روسیه را مقدم بر سیاست‌های امنیتی بسیاری از گروه‌های اجتماعی و سیاسی در خصوص اهداف اروپایی دانسته، حساسیت‌های روسیه را نسبت به خود به حداقل رساند و به‌طور کلی حفظ بی‌طرفی سیاسی و عدم تعهد نظامی کرده بود.

جنگ روسیه علیه اوکراین و سیاست‌های تهاجمی ولادیمیر پوتین نسبت به همسایگان شرقی خود، را می‌توان مهم‌ترین دلیل برای الحاق فنلاند به ناتو قلمداد کرد. این موضوع علاوه بر این که سبب ایجاد تغییرات اجتماعی و سیاسی در فنلاند شده، احساس نیاز به یافتن ترتیبات امنیتی فراملی، و در نهایت تمناى فنلاند به عضویت در ناتو شد. اضافه بر دلایل الحاق فنلاند به ناتو، الحاق فنلاند به ناتو انتخاب‌های استراتژیکی را به‌وجود آورده است؛ تاریخ مصرف گزینه‌هایی شبیه به بی‌طرفی، میانجی‌گری، موازنه-سازی، حائل‌سازی و ... تمام شده و دیگر هیچ طرفی از اطراف منازعه روسی-اروپایی، فنلاند را بازیگر خنثی در سیاست خارجی قلمداد نمی‌کند. همین موضوعات آینده روابط روسی-فنلاندی و در سطحی فراتر روسی-اروپایی را دستخوش تحولات قرار خواهد داد. اینک علی‌رغم تمام تلاش‌ها، تهدیدها، مولفه‌های بازدارندگی و خواست و میل روسیه، پرچم فنلاند در مقر ناتو به اهتزاز درآمده است و رویای روسی دوری ناتو از اسکاندیناوی بر باد رفته است. بنابراین سوای از همه تغییراتی که این الحاق به لحاظ داخلی می‌تواند مورد آزمون قرار گیرد. سوالی که مطرح است این که زمینه‌های رفتار سیاست امنیتی اروپا می‌تواند مورد آزمون قرار گیرد. سوالی که مطرح است این که زمینه‌های رفتار سیاست خارجی فنلاند برای عضویت در ناتو چگونه صورت‌بندی می‌شود؟ در پاسخ به این سوال ضمن توجه به هندسه شکلی و محتوایی موازنه قدرت بین روسیه-اروپا، موازنه تهدید (منابع روسی تهدید کننده فنلاند) را عامل اصلی تغییر دهنده رفتار سیاست خارجی فنلاند در نظر خواهد گرفت. پژوهش حاضر

پرو، شہسکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتمال جامع علوم انسانی

را داشته باشد و یا چگونه از توانایی خود استفاده می‌کند، می‌تواند مایه دردسر یا یک امتیاز باشد (Walt, 1987). هم از این‌رو، اگرچه موازنه قدرت دارای اهمیت بسیار است، اما تهدید از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. مهم‌ترین شالوده‌های سیستم موازنه تهدید از نظر استفن والت عبارت است از: الف. تهدید؛ دولت‌ها در مقابل دولت‌هایی متحد می‌شوند که منشا بیشترین تهدیداند؛ بنابراین دولت یا دولت-های تهدیدکننده لزوماً جزء قوی‌ترین دولت‌ها نیستند. ب. تصور از تهدید؛ تهدید صرفاً به میزان قدرت دولت‌ها بستگی ندارد، بلکه ارتباط محکم با تصویری که دولت‌ها در روابط خود از تهدید دارند، دارد. ج. اتحادسازی؛ هر اندازه تهدیدات خارجی شدیدتر باشد، به همان اندازه انگیزه اتحاد بیشتر می‌شود و نظام به لحاظ کارکردی از انسجام بیشتری برخوردار خواهد شد. هرگاه دولت‌ها احساس کنند موجودیت یا منافع آن‌ها را سایر دولت‌ها با تهدید فوری روبه‌رو می‌کنند، با اتحاد با یکدیگر، به موازنه در برابر آن‌ها می‌پردازند (Walt, 1987: 1-12). د. هنجارسازی از موازنه؛ یکی از شرایط افزایش امنیت در نظام موازنه تهدید آن است که موازنه به وجود آمده به هنجارها تبدیل شود. با این حال موازنه تهدید، جایگزین موازنه قدرت محسوب نمی‌شود، بلکه با هدف افزایش قدرت تبیینی آن مطرح می‌شود (Walt, 1987: 1-12). تهدید مقوله‌ای افزون بر قدرت است و از چهار معیار مشخص ایجاد شده است که دولت‌ها برای ارزیابی تهدید ناشی از یک کشور دیگر از آن استفاده می‌کنند. بنابراین در پاسخ به این سوال که چه چیزی یک دولت را تهدید می‌کند، والت به چهار منبع اشاره می‌کند: قدرت یا قدرت کل آن (اندازه، جمعیت، قدرت نهفته و قابلیت‌های اقتصادی)، نزدیکی جغرافیایی، قابلیت‌های تهاجمی و نیت تهاجمی یا خصمانه آن (Walt, 1990, 21-26).

قدرت کل: به معنای «کل منابع یک دولت» است (Walt, 1990: 22). هر چه قدرت کل بیشتر باشد، تهدیدی که یک دولت می‌تواند ایجاد کند بیشتر است. عبارت منابع در این جا اعم از جمعیت، قابلیت‌های نظامی، صنعتی و قدرت تکنولوژیک است. در اختیار داشتن هر یک یا جمعی از این منابع، این امکان را به دولت می‌دهد تا به تنبیه دولت‌های دشمن خود بپردازد (Walt, 1987: 22-23).

مجاورت جغرافیایی: به فاصله‌ای اطلاق می‌شود که بین رقبای بالقوه وجود دارد. هر چه فاصله بیشتر باشد، «توانایی فراقکنی قدرت» محدودتر می‌شود (Walt, 1990: 23) و تهدید بالقوه محدودتر می‌شود. در صورتی که اندازه «منابع» دولت‌ها با هم برابر باشد، دولت‌ها در برابر دولت‌هایی که از نزدیکی بیشتر جغرافیایی با هم بهره‌مند هستند، بیشتر در وضعیت اتحاد قرار می‌گیرند. بنابراین امکان ایجاد موازنه در وضعیت مجاورت جغرافیایی نیز وجود دارد (Walt, 1987: 23).

پرو، شہسکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتمال جامع علوم انسانی

موازنه از دریچه افزایش قدرت دولت صورت نمی‌گیرد و مسیرهای دسته‌جمعی نیز برای بازداشتن دشمن، رقیب و مهاجم بازگشایی می‌شوند. مزیت مسیرهای دسته‌جمعی در این است که آسیب‌پذیری دولت‌های کوچک را که از نظر اندازه قدرت، سرزمین، جمعیت، توان نظامی و ... در وضعیت کوچک-بودگی قرار دارند نسبت به تمایلات توسعه‌طلبانه دشمن یا رقیب کمتر خواهد کرد. نظریه موازنه قدرت استدلال می‌کند که تغییرات در توزیع قدرت، اغلب خطرناک است و قدرت کل قابل تعویض است و نظریه موازنه تهدید بر آن است که هرچه یک دولت قدرت بیشتری داشته باشد، بیشتر می‌تواند هر آنچه را که می‌خواهد به دست آورد (Lobell, 2016: 33). به همین دلیل سیستم موازنه تهدید برای دولت‌های کوچک با حساسیت‌های بیشتری همراه است.

۲. الحاق فنلاند به ناتو و موازنه تهدید

تصمیم سوئد و فنلاند برای پیوستن به ناتو، بحث‌های زیادی را در محافل دانشگاهی به وجود آورد. استفن والت نظریه‌پرداز معروف واقع‌گرایی تدافعی و مبدع نظریه موازنه تهدید در مجله سیاست خارجی نوشت «سوئد و فنلاند به این نتیجه رسیده‌اند که محیط امنیتی آن‌ها رو به وخامت است و حفاظت بیشتری را انتخاب کرده‌اند که معتقدند این با الحاق به ناتو فراهم شدنی است» (Walt, 2022). از نظر والت از نظر منطق موازنه قدرت، به‌تنهایی نمی‌توان رفتار فنلاند و سوئد را محاسبه کرد؛ چه این‌که عملکرد نظامی ضعیف روسیه در جنگ اوکراین از یک سو و ضعف نیروهای مسلح روسیه در تسخیر سایر کشورها از دیگر سو به همراه «ترکیب تحریم‌های غرب، هزینه‌های جنگ و ادامه فرار مغزها» که سبب فرسایش کشور شده است، سبب شده است که «تا حدی گیج‌کننده باشد که سوئد (و فنلاند) این لحظه [الحاق به ناتو] را انتخاب کردند تا تصمیم بگیرند که به آغوش ناتو نیاز دارند» (Walt, 2022). والت در ادامه ضمن تأیید جایگاه نظری موازنه تهدید، می‌نویسد «اگر تشخیص دهیم که نظریه سنتی موازنه قدرت ناقص است، پازل‌هایی از این دست ناپدید می‌شوند. دولت‌ها به توازن قدرت توجه زیادی می‌کنند، با این حال چیزی که واقعا به آن اهمیت می‌دهند، «تهدیدها» هستند. سطح تهدیدی که یک دولت برای دیگران ایجاد می‌کند تا حدی تابعی از قدرت کلی آن است، اما همچنین تابعی از قابلیت‌های نظامی خاص آن (به‌ویژه توانایی آن در تسخیر یا آسیب رساندن به دیگران)، نزدیکی جغرافیایی و نیت درک شده است» (Walt, 2022). برای تشریح لحظه تاریخی پیوستن فنلاند به ناتو، ضروری است ابتدا معمای امنیتی فنلاند-روسیه و راه‌حل‌های فنلاند برای حل معمای امنیت با روسیه و معمای جدید امنیتی بعد از جنگ سرد و در نهایت تبیین الحاق فنلاند به ناتو با توجه به منابع موازنه تهدید مورد بررسی قرار

پرو، شہسکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتمال جامع علوم انسانی

تعهد را در دستور کار قرار داد. دنبال کردن این دو دستور کار با استراتژی اتحادسازی ناتو در مغایرت بود؛ بنابراین فنلاند به عضویت ناتو در نیامد. در روی مخالف ناتو به دنبال اتحادسازی با همسایگان شرقی روسیه بوده، موضوعی که روسیه، بر اساس آن ناتو را به عنوان تهدید تلقی می‌کند. فنلاند همواره تلاش کرده است تا از استراتژی موازنه قدرت برای حل کردن معمای امنیتی با روسیه استفاده کند. نمود برجسته پی‌گیری استراتژی موازنه‌سازی توسط فنلاند «پیمان دوستی، همکاری و کمک متقابل» (FCMA) بین دو طرف در سال ۱۹۴۸ بوده است؛ پیمانی که تلاش کرده است فنلاند را به عنوان بخشی از حوزه نفوذ روسیه معرفی کند. معاهده FCMA نه تنها حوزه نفوذ سیاسی روسیه در فنلاند را به رسمیت شناخت، بلکه منجر به شناسایی دکترین بی‌طرفی فنلاند نزد روس‌ها شد. پی‌گیری این سیاست با فنلاند، سبب شکل‌گیری روابط امنیتی مبتنی بر موازنه بین کشورهای نوردیک، شد (Ólafsson, 2009: 38). بنابراین ادراک روسیه نسبت به فنلاند دوره جنگ سرد، توأم با تهدید نبوده است. همین‌طور در این دوره فنلاند چنین ادراکی نسبت به روسیه نداشته است. فنلاند تحت رهبری دو رئیس‌جمهور با سابقه پآسیکیوی و ککونن، توانست سطح بالایی از حساسیت‌زدایی را در روسیه نسبت به فنلاند به وجود آورد و در نتیجه سطح تهدیدانگاری فنلاند نسبت به روسیه نیز بالا نبود. با استفاده از سیاست بی‌طرفی، فنلاند توانست خارج از همکاری نظامی فوری باقی ماند، بدون اینکه به شوروی دلیلی برای ترس از لغزش فنلاند به اردوگاه غرب بدهد و بنابراین این سیاست بدون این‌که فنلاند ترسی از شوروی برای تکرار تاریخ قبل از ۱۹۱۷ ادراک کند، سیاست بی‌طرفی را دنبال کرد (Pursiainen, 2002: 13).

۳-۲. **استراتژی نهادسازی؛** استراتژی بعدی فنلاند در چارچوب حل معمای امنیتی، نهادسازی بوده است. روابط فنلاند-روسیه به گونه‌ای بود که فنلاند گه‌گاهی بین شوری و غرب پل‌سازی می‌کرد. این وضعیت سبب ارتقای امنیت فنلاند و دور شدن از وضعیت معمای امنیتی با روسیه بود. فنلاند در این دوره، بدون متوسل شدن به سازوکارهای دانمارک و نروژ (الحاق به ناتو) و استفاده از ظرفیت بازدارندگی ناتو برای خنثی‌سازی تهدیدات شوروی، تبدیل به بخشی از نقاط مواصلاتی بین شوروی و غرب شده بود. یکی از نخستین تلاش‌های این‌چنینی، تبلیغ ایده با ابتکار شوری در خصوص ایجاد منطقه عاری از سلاح هسته‌ای نوردیک (NNWFZ) به سایر کشورهای نوردیک بود. علاوه بر این ابزار موفق‌تر راهبرد سازمانی کنفرانس امنیت و همکاری در اروپا (CSCE) بود (Pursiainen, 2002: 14).

پرو، شہسکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتمال جامع علوم انسانی

- همکاری با ناتو، Pfp، قابلیت همکاری عملیاتی

-۲۰۲۳

- عضویت در ناتو

- کنار گذاشتن سیاست بی طرفی

- کنار گذاشتن سیاست عدم تعهد نظامی

۲-۵. پیوستن فنلاند به ناتو؛ استراتژی موازنه تهدید در برابر قدرت تهاجمی روسیه

۲-۵-۱. منابع تهدید روسیه برای فنلاند

در خصوص پیوستن فنلاند به ناتو، از منظر نظریه واقع گرایی تهاجمی بایستی به منابع تهدیدی که روسیه برای فنلاند داشته است، اشاره شود. طبیعی است که این منابع، تا پیش از جنگ سرد نیز برای فنلاند وجود داشت، با این حال آنچه سبب برجستگی این منابع شده است، ادراک فنلاند از «تهدید روسیه» بوده است.

الف. قدرت کل

در نظریه والت، از جمعیت، قابلیت‌های نظام و صنعتی و قدرت فن‌آوری به‌عنوان منابع قدرت یاد شده است. الف) جمعیت: مستقل از شمار جمعیت روسیه، که از نظر اندازه جمعیت به‌عنوان تهدیدی برای فنلاند در نظر گرفته می‌شود، شمار احزاب حامی روسیه در فنلاند خصوصاً در جنگ سرد، همواره حافظ منابع روس‌ها در هلسینکی بوده است. نهضت روسی‌سازی، همواره یکی از دردهای فنلاندی‌ها در راستای ملت‌سازی بوده است. به نحوی که برخی متفکران برآنند در دوره‌هایی از تاریخ، ناسیونالیسم فنلاندی، «ملی‌گرایی در سایه تزاریسیم» بوده است (Arter, 2021). نهضت روسی‌سازی فنلاند به‌وسیله تزار نیکلای دوم شروع شد، اگرچه فنلاندی‌ها همواره در برابر این پروژه مقاومت کرده‌اند (Arter, 2008). ب) قابلیت‌های نظامی: در یک نگاه آماری، وضعیت قابلیت‌های نظامی روسیه در همسایگی فنلاند به شرح زیر است:

پرو، شہسکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتمال جامع علوم انسانی

همسایه غربی خود وارد کرده و حساسیت منطقه‌ای را تحریک کند. به همین دلیل است که برداشت فنلاند از توانمندی‌های کلی و عمومی روسیه بعد از جنگ سرد (خصوصاً بعد از جنگ کریمه و اشغال شرق اوکراین)، یک برداشت تهاجمی و به مثابه یک تهدید امنیتی بوده است.

ب. مجاورت جغرافیایی

یکی از منابع اصلی تهدید روسیه برای فنلاند، موقعیت مجاورت جغرافیایی روسیه است. این موضوع برای سایر دولت‌های نوردیک نیز وجود داشته است، با این حال، فنلاند همواره از این وضعیت آسیب دیده است. فنلاند اساساً به دلیل همسایگی با شوروی و ترس از وضعیتی که اتحاد جماهیر شوروی این کشور را اشغال کند، نسبت به ترتیبات امنیتی جدید، حس امنیت نداشته است؛ بنابراین نسبت به ترتیبات منطقه‌ای شود و بین‌المللی همواره با نگرانی نگاه کرده است. برای مثال پیشنهاد ترتیبات امنیتی درون منطقه‌ای نوردک که توسط سوئدی‌ها مطرح شد، با بی‌مهری فنلاندی‌ها به محاق رفت (Arter, 2021: 417-419). مرز بین روسیه و فنلاند نزدیک به ۱۳۴۰ کیلومتر است، این مرز محدوده شمال به جنوب را در بر می‌گیرد و عمدتاً از طریق جنگل‌های خالی از سکنه تایگا و مناطق روستایی کم‌جمعیت تشکیل شده و هیچ ویژگی طبیعی یا رودخانه مرزی در آن وجود و به‌تازگی به‌عنوان مرز اتحادیه اروپا-ناتو با روسیه قلمداد می‌شود.

از جمله مهم‌ترین اتفاقات جغرافیایی بین فنلاند و روسیه که به‌دلیل مجاورت جغرافیایی ایجاد شده عبارتند از:

الف) اتحادسازی عقیم فنلاند؛ فنلاند تلاش بسیار زیادی برای اتحادسازی در طول دوره بعد از جنگ داشت، شاید پیوستن به جامعه ملل در سال ۱۹۲۱ بزرگ‌ترین دستاورد برای فنلاندی بود که تا چهار سال پیش بخشی از روسیه محسوب می‌شد. طبیعتاً با عقیم ماندن ایده اتحادسازی، فنلاندی‌ها به ناچار در دهه ۱۹۳۰ به سمت سیاست بی‌طرفی حرکت کردند (Salmon, 1997: 192).

ب) محدودیت‌های جغرافیایی و شکست استراتژی بی‌طرفی؛ سیاست بی‌طرفی فنلاند همسو با سیاست بی‌طرفی سایر دولت‌های اسکاندیناوی و به‌عنوان نتیجه‌ای از توافق دریایی انگلستان-آلمان به‌وجود آمد. با این حال تلاش شوروی برای کشاندن فنلاند به سیستم امنیتی خود، با طرح پیشنهاد پیمان کمک نظامی و اقتصادی در سال ۱۹۳۸، این سیاست در عمل مورد بی‌توجهی قرار گرفت.

پرو، شہسکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتمال جامع علوم انسانی

و «بحران یادداشت سال ۱۹۶۱» در روابط دو کشور وجود داشته است که هر دو با در نظر گرفتن منافع شوروی به پایان رسیده است و منجر به شکل‌گیری گفتمانی به نام «فنلاندی‌سازی» شده است. (و) عضویت در ناتو؛ از پایان ترتیبات جنگ سرد تا پیوستن فنلاند به ناتو، اتفاق قابل توجهی در جغرافیای رابطه فنلاند و روسیه به وجود نیامده است. عضویت فنلاند در ناتو، از منظر ژئوپلیتیک تغییراتی در روابط ناتو-روسیه به وجود آورده و خصوصا برای کشورهای حوزه بالتیک مفری برای حضور ناتو از طریق فنلاند (از طریق کریدور باریک سوالکی را به وجود خواهد آورد که خود هندسه شکلی موازنه را دستخوش تغییر قرار می‌دهد.

با پیوستن فنلاند به ناتو، در دریای بالتیک، ثبات استراتژیک جزایر آلند فنلاند و جزیره گاتلند سوئد که به لحاظ تاریخی مناطق غیرنظامی باقی مانده‌اند، در حال افزایش است. مسکو احتمالا به‌عنوان یک راه استراتژیک برای تقسیم ناتو، علاقه فزاینده‌ای به این جزایر خواهد داشت. اگر این جزایر توسط روسیه اشغال شود و با تسلیحات دوربرد، مثل موشک‌های هسته‌ای میان‌برد اسکند M مجددا مسلح شوند، کشورهای ناتو در چند ده کیلومتری با تهدید نظامی مستقیم روبه‌رو خواهند شد، درست مانند کالینین‌گراد که در محاصره روسیه قرار دارد. علاوه بر این پیوستن فنلاند به ناتو، شهر استراتژیک و مهم سنت پترزبورگ را در پیشانی عملیات نظامی ناتو قرار خواهد داد، موضوعی که برای روسیه از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است (Rahmati, 2023) بنابراین خط دفاعی جدید روسیه ممکن است کشورهای بالتیک را از ناتو جدا کند (Nagashima, 2022). همین موضوع نیز انگاره تهدید روسیه را در فنلاند و سوئد تشدید خواهد کرد.

زمانی که تهدید از جانب یک قدرت نزدیک، منجر به اتخاذ سیاست همراهی شود، پدیده‌ای شبیه حوزه نفوذ ایجاد می‌شود. کشورهای کوچک هم‌مرز با یک قدرت بزرگ ممکن است به قدری آسیب‌پذیر باشند که سیاست همراهی را به جای سیاست موازنه در پیش بگیرند، بخصوص اگر همسایه قدرتمند، توانایی سلطه بر آن کشور را قبلا نشان داده باشد. بنابراین فنلاند که نامش به ناحق با سیاست همراهی مترادف شده است، بعد از اینکه کشورش در عرض پنج سال، دوبار (۱۹۳۹ و ۱۹۴۱) توسط اتحاد جماهیر شوروی مورد حمله قرار گرفت، سیاست همراهی را در پیش گرفت (Walt, 1987: 23-24). فنلاند به‌علت داشتن مرز مشترک با روسیه به طول ۱۳۴۰ کیلومتر مربع، همواره از موقعیت جغرافیایی آسیب‌پذیری برخوردار بوده است و از این‌رو، همواره در برابر روسیه، سیاست محتاطانه‌ای را اتخاذ کرده است (فتیحی خانقاه، ۱۴۰۱: ۶۱).

پرو، شہسکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتمال جامع علوم انسانی

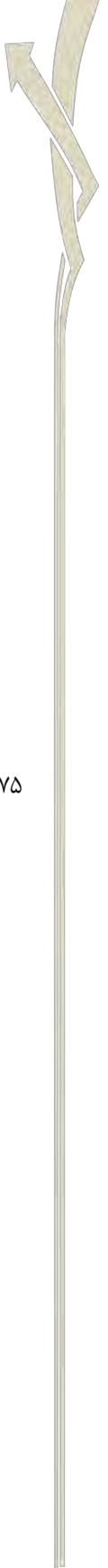
د. نیت تهاجمی

اما مهم‌تر از همه مولفه‌های فوق، مولفه «نیات تهاجمی» روسیه است. سیاست‌های تهاجمی روسیه منجر به شکل‌گیری ادراک در جامعه فنلاند نسبت به تهدید قریب‌الوقوع روسیه برای فنلاند شده است. تهاجم روسیه به شبه جزیره کریمه اوکراین در سال ۲۰۱۴ و به شرق اوکراین در سال ۲۰۲۲ موجی از نگرانی را در بین همسایگان روسیه به وجود آورده است. تحلیل‌های گوناگونی در خصوص نیت روسیه برای تهاجم به اوکراین مطرح شده است، با این حال موضوعی که در این جا از اهمیت برخوردار است این است می‌توان تصمیم فنلاند و تصمیم بعدی سوئد مبنی بر الحاق به ناتو را در چارچوب امنیتی موازنه تهدید قرار داد. به نظر می‌رسد شروع جنگ اوکراین و لشگرکشی روسیه به اوکراین، سوئد و فنلاند را به سمت وضعیت امنیتی سوق داد که چارچوب و محیط امنیتی متغیری را ایجاد کرد. جنگ اوکراین یادآور جنگ‌های سنتی اروپا است. البته به نظر می‌رسد با هوشمندی کمتر پوتین در قامت ژنرال جنگ همراه بوده است، پوتین با اعزام نیرو به اوکراین، تصور می‌کرد ناتو را دور نگه داشته است، اما نه تنها وارد یک نبرد فرسایشی شد و به اهداف اولیه نرسید، بلکه ائتلاف ناتو را با یک عضو تازه نفس، استراتژیک، و قدرت‌مند (از نظر موقعیت راهبردی) به نام فنلاند مواجه کرد (Rahmati, 2023). کشوری که هزینه‌های نظامی‌اش از میانگین کشورهای عضو ناتو بالاتر بوده و از نظر موقعیت سیاسی، اقتصادی، نظامی و جایگاه یک کشور توسعه‌یافته یک وضعیت خوشایند برای ناتو خواهد بود. به‌طور کلی استراتژی‌های نظامی روسیه با حمله به اوکراین و پیش‌تر در سیاست‌های تهاجمی نسبت به اروپای شرقی، سبب شکل‌گیری گزینه اتحادسازی استراتژیک برای فنلاند شد. به تعبیر بهتر رفتار فنلاند را می‌توان در قالب موازنه‌سازی تهدید با روسیه قلمداد کرد؛ موازنه‌سازی که با رویکرد شکل‌دهی به اتحاد با ناتو پیگیری شده است.

شکل شماره (۱): استراتژی موازنه تهدید روسیه در برابر اتحاد استراتژیک فنلاند-ناتو

در مورد سوئد و فنلاند، نقطه عطف به وضوح دیدگاه تغییر یافته از نیت روسیه بود. همان‌طور که ماگدالنا آندرشون، نخست‌وزیر سابق سوئد از عباراتی شبیه به «استفاده از خشونت» و «ریسک‌های بزرگ» در خصوص اقدامات روسیه صحبت کرد (Walt, 2022) و به نظر می‌رسید این استفاده از خشونت

پرو، شہسکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

کلی تر در برابر غرب در نظر گرفت و همچنین در روی دیگر سکه، استراتژی موازنه‌سازی فنلاند را می‌توان در چارچوب تهدید قریب‌الوقوع روسیه تحلیل کرد. با استنباط از نظریه موازنه تهدید، وضعیت قدرت کلی روسیه، موقعیت جغرافیایی فنلاند در مجاورت با روسیه، قابلیت‌های تهاجمی روسیه نسبت به همسایگان و خصوصاً نسبت به اوکراین و در نهایت نیت تهاجمی روسیه و ادراکی که در فنلاند نسبت به این نیت تهاجمی روسیه ایجاد شده است، به نظر می‌رسد که برداشت فنلاند نسبت به روسیه، سبب تغییر در استراتژی سیاست دفاعی و سیاست امنیتی فنلاند از بی‌طرفی به سمت اتحاد نظام با ناتو شده است. در نهایت اینکه هلسینکی علی‌رغم تعهدات امنیتی نانوشته‌ای که نسبت به مسکو داشت و تبلور آن را می‌توان در سیاست فنلاندی‌سازی مشاهده کرد، سیاست محافظه‌کارانه و مامشات‌طلبانه‌اش با روسیه را کنار گذاشت. حملات روسیه به اوکراین شاید مهم‌ترین عامل برای سوق دادن فنلاند به سمت تجدیدنظرطلبی در روابط با روس‌ها بوده است. ادراک رهبران فنلاند نسبت به قابلیت‌ها و نیت تهاجمی روسیه از یک‌سو و ادراک از ظرفیت نظامی قدرت پائین بازدارندگی نسبت به روسیه از دیگر سو، به دنبال سیاست اتحاد نظامی استراتژیک با ناتو حرکت کرد.

References

- Armed Forces (2023), "Military Power of Finland & Russia", Available in: https://armedforces.eu/compare/country_Finland_vs_Russia.
- Arter, D (2020), *Scandinavian Politics Today*, translated by Reza Rahmati, Hamedan: Bu_Ali Sina University Press [In Persian].
- Carr, E (1946), *The Twenty Years' Crisis 1919-1939*. New York: St Martin's Press Inc.
- Financial Times* (2022) "Is the west's increased defence spending even necessary?" Available in: <https://www.ft.com/content/8934b417-fd72-404f-96a8-de4c26e08be4>
- Finland History (2023), "Finish History", Available in: <https://www.infofinland.fi/en/information-about-finland/finnish-history>
- Haas, B. (1953). "The Balance of Power: Prescription, Concept, or Propaganda?". *World Politics*. 5 (4): 442–477. doi:10.2307/2009179.
- Jakobson, M (1999), *Valkivallan vuodet 20. Vuosisadan Tilinpaatos*, Otava: Helsinki.
- Kegley, Jr., and Wittkopf (2004), Eugene. *World Politics: Trends & Transformation*. Belmont: Wadsworth and Thomson Learning Inc.

پرو، شہسکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتمال جامع علوم انسانی

- Walt, S. (2022), "What are Sweden and Finland thinking?" Foreign Policy.
- Waltz, K. (1959). *Man, the State, and War: A Theoretical Analysis*. New York, NY: Columbia University Press.
- Waltz, K. (1979). *Theory of International Politics*. 1st ed. Reading, Mass: AddisonWesley.
- Waltz, K. (1997). Evaluating Theories. *The American Political Science Review*, 91 (4), pp. 913-917.
- Waltz, K. (2000). Structural Realism after the Cold War. *International Security*, 25 (1), pp. 5-41.
- Wörner, M. (1990) "The Atlantic Alliance and the European Security in the 1990s", (Brussels: Address to the Bremer Tabaks Collegium, May 17, 1990), http://www.nato.int/docu/speech/1990/s900517a_e.htm
- Mossalanejad, A. (2014). Ukraine's Crisis and Escalation of Regional Rivalry. *World Politics*, 2(4), 7-33 [In Persian].

